

Fyrirtækjakönnun 2018: Staða fyrirtækja og horfur í atvinnulífinu

Vorfundur Byggðastofnunar
Siglufirði
11. apríl 2019

Vífill Karlsson, Hagfræðingur Ph.D.
Ráðgjafi SSV og dósent HA
Margrét Björk Björnsdóttir
Ráðgjafi SSV

Yfirlit

- Um könnunina
- Niðurstöður:
 - Hvað kom helst á óvart
 - Almennt
 - Ferðapjónusta.
 - Landbúnaður/sjávarútvegur.

Um verkefnið

- Skoðanakönnun
- Kanna hug fyrirtækjanna til búsetuskilyrða þar, aðstæður á vinnumarkaði ásamt afstöðu þeirra í nokkrum mikilvægum atriðum eins og hamingju þeirra og hvort þeir eru á förum frá landshlutanum svo það helsta sé tilgreint.

Fyrirtækjakönnunin

- Á hverju ári
- Í fjórum hlutum
- Einu sinni í gegn á fjórum árum
- Uppbygging
 - Bakgrunnsspurningar
 - Fasta-spurningar
 - Fjórðungsspurningar

Bakgrunnsspurningar

- Staður (landsvæði, svf)
- Eignarhald, form (einkaft. opinbert oph.)
- Aldur
- Atvinnugrein, ÍSAT 2008

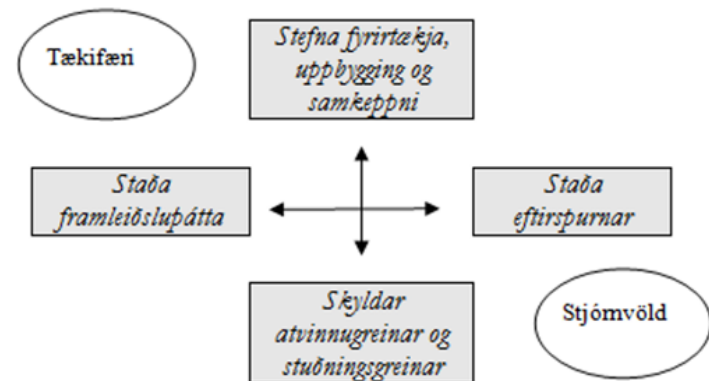
Fasta-spurningar

- Framtíðarsýn og væntingar fyrirtækja
 - Mannaráðningar
 - Fjárfestingar
 - Efnahagshorfur

Fjórðungsspurningar

1. Staða fyrirtækja
2. Staða framleiðsluþátta og eftirspurnar
3. Stefna fyrirtækja uppbygging og samkeppni ásamt skyldar atvinnugreinar og stuðningsgreinar
4. Tækifæri og stjórnvöld ásamt opnum sp.

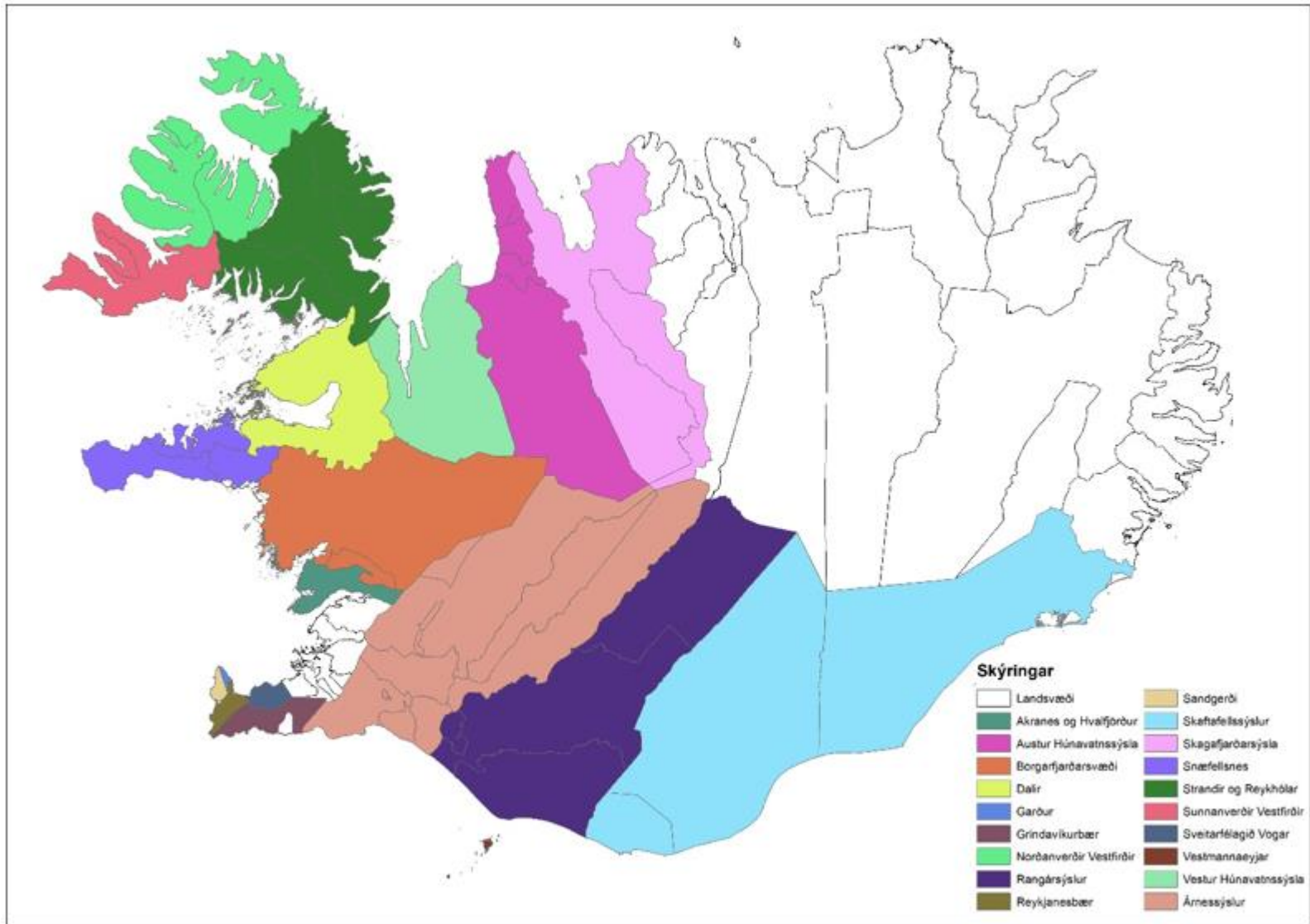

Mynd 1: Demantslikan Porters

Framkvæmd

1. Vífill Karlsson, Ph.D. í hagfræði hjá Samtökum sveitarfélaga á Vesturlandi hafði yfirumsjón með skipulagi og framkvæmd könnunarinnar, ásamt því að vinna úr niðurstöðum.
2. Atvinnuþróunarfélögin um land allt tóku saman fyrirtækja lista og netföng við hann.
3. Könnunin fór af stað í október 2018 og lokað í byrjun febrúar 2019.
4. Túlkun á niðurstöðum og framsetning var í höndum Vífils og starfsmanna viðkomandi landshlutasamtaka

Mynd 1: Landshlutar könnunarinnar - Svæðaskipting

Þátttaka

Landshluti	Fjöldi fyrirtækja	Fjöldi svara	Svarhlutfall af heildarfjölda
Austurland	609	120	19,7%
Höfuðborgarsvæðið		100	
Norðurland eystra	1.500	368	24,5%
Norðurland vestra	660	161	24,4%
Suðurland	5.100	390	7,6%
Suðurnes	304	96	31,6%
Vestfirðir	336	141	42,0%
Vesturland	1.428	397	27,8%
Óstaðsett		290	
Samtals	9.937	2.063	20,8%

Tafla 4: Þátttakendur eftir landsvæðum

Landsvæði	Landshluti	Fjöldi þátttakenda
Óstaðsett		405
A-Húnavatnssýsla	Norðurland vestra	37
Akranes og Hvalfjörður	Vesturland	66
Akureyri	Norðurland eystra	185
Austurland NF	Austurland	58
Austurland SF	Austurland	55
Árnessýsla	Suðurland	173
Borgarfjarðarsvæði	Vesturland	137
Dalir	Vesturland	32
Eyjafjörður	Norðurland eystra	93
HBSV	Höfuðborgarsvæðið	119
Norðanverðir Vestfirðir	Vestfirðir	79
Rangárvallasýsla	Suðurland	63
Reykjanesbær	Suðurnes	71
Skaftafellssýslur	Suðurland	71
Skagafjarðarsýsla	Norðurland vestra	45
Snæfellsnes	Vesturland	100
Strandir og Reykhólar	Vestfirðir	35
Suðurnes annað	Suðurnes	25
Sunnanverðir Vestfirðir	Vestfirðir	28
Vestmannaeyjabær	Suðurland	54
V-Húnavatnsýsla	Norðurland vestra	53
Þingeyjarsýsla	Norðurland eystra	79
Samtals		2063

Spurningarnar - yfirlit

2. Telur þú að starfsmönnum hjá fyrirtækinu eigi eftir að fjölga eða fækka á næstu 12 mánuðum?
3. Telur þú að heildartekjur á yfirstandandi starfsári verði meiri, svipaðar eða minni en á síðasta ári?
4. Hvort telur þú að fyrirtækið eigi eftir að bæta við rekstrarhúsnæði og/eða -búnaði eða draga saman seglin á næstu 12 mánuðum?
5. Telur þú að fyrirtækið vanti núna starfsfólk með ákveðna menntun?
6. Telur þú að fyrirtækið vanti núna starfsfólk með ákveðna færni, getu eða hæfni aðra en þá sem nefnd var í næstu spurningu á undan?
7. Telur þú að aðstæður í efnahagslífinu eigi eftir að verða betri, óbreyttar eða verri eftir 12 mánuði?

Spurningarnar – yfirlit (frh.)

- 11.** Að hve miklu leyti hefur fyrirtæki þitt tekjur af sölu á vörum og/eða þjónustu til ferðamanna?
- 12.** Að hve miklu leyti hefur fyrirtæki þitt tekjur af sölu á vörum og/eða þjónustu til fyrirtækja í ferðaþjónustu?
- 13.** Að hve miklu leyti hefur fyrirtæki þitt tekjur af menningu og listum?
- 19.** Hverjar voru heildartekjur fyrirtækisins á síðasta starfsári?
- 20.** Hver voru heildarlaun sem fyrirtækið greiddi starfsmönnum sínum á síðasta starfsári (2017)?
- 21.** Hver var hagnaður (tap) á síðasta starfsári (2017)?
- 23.** Hver hefur afkoma (hagnaður/tap) fyrirtækisins verið undanfarin ár?

Helstu niðurstöður

Hvað kom mest á óvart!

Heildarniðurstöður samandregnar

Landshluti	Styrkleikar	Veikleikar	Mismunur
Suðurnes	15	2	13
Suðurland	6,5	2	4,5
Vestfirðir	4,5	3,5	1
Vesturland	3	3,5	-0,5
Norðurland eystra	4	5,5	-1,5
Austurland	6	10	-4
Höfuðborgarsvæðið	5	9	-4
Norðurland vestra	1,5	13,5	-12

Bjartsýni

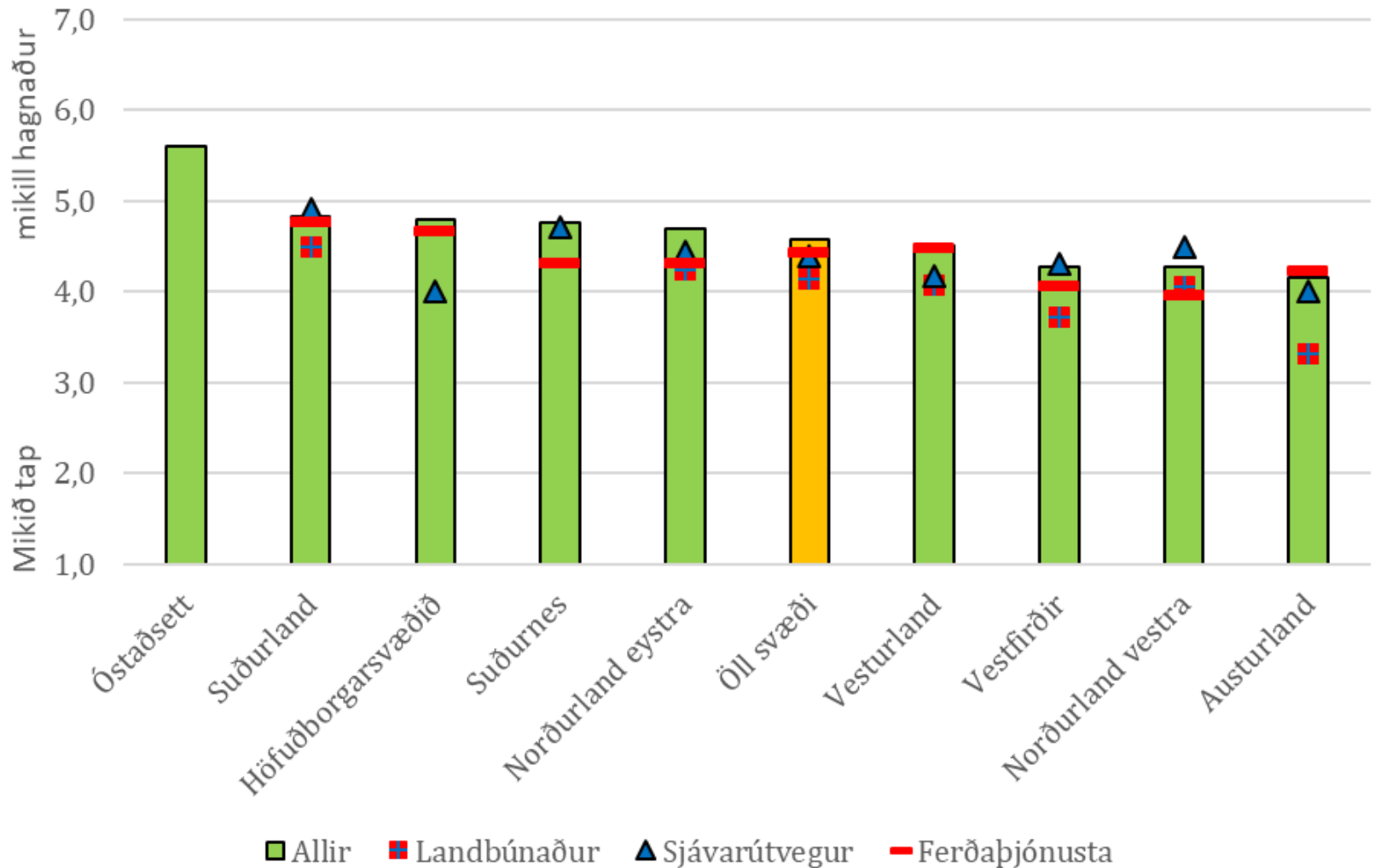
- Fyrirtæki bera sig almennt vel
- Fleiri hyggjast ráða en reka (22% á móti 13%)
 - 400 stærstu (12% fjölga, 30% fækka)
- Fleiri hyggjast fjárfesta en skala niður (30% á móti 12%)
- Fleiri búast við samdrætti í eigin tekjum en þeir sem búast við aukningu (27% á móti 21%)
- Fleiri búast við þrengingum í efnahagslífinu en þeir sem halda að ástandið batni (53% á móti 8%)

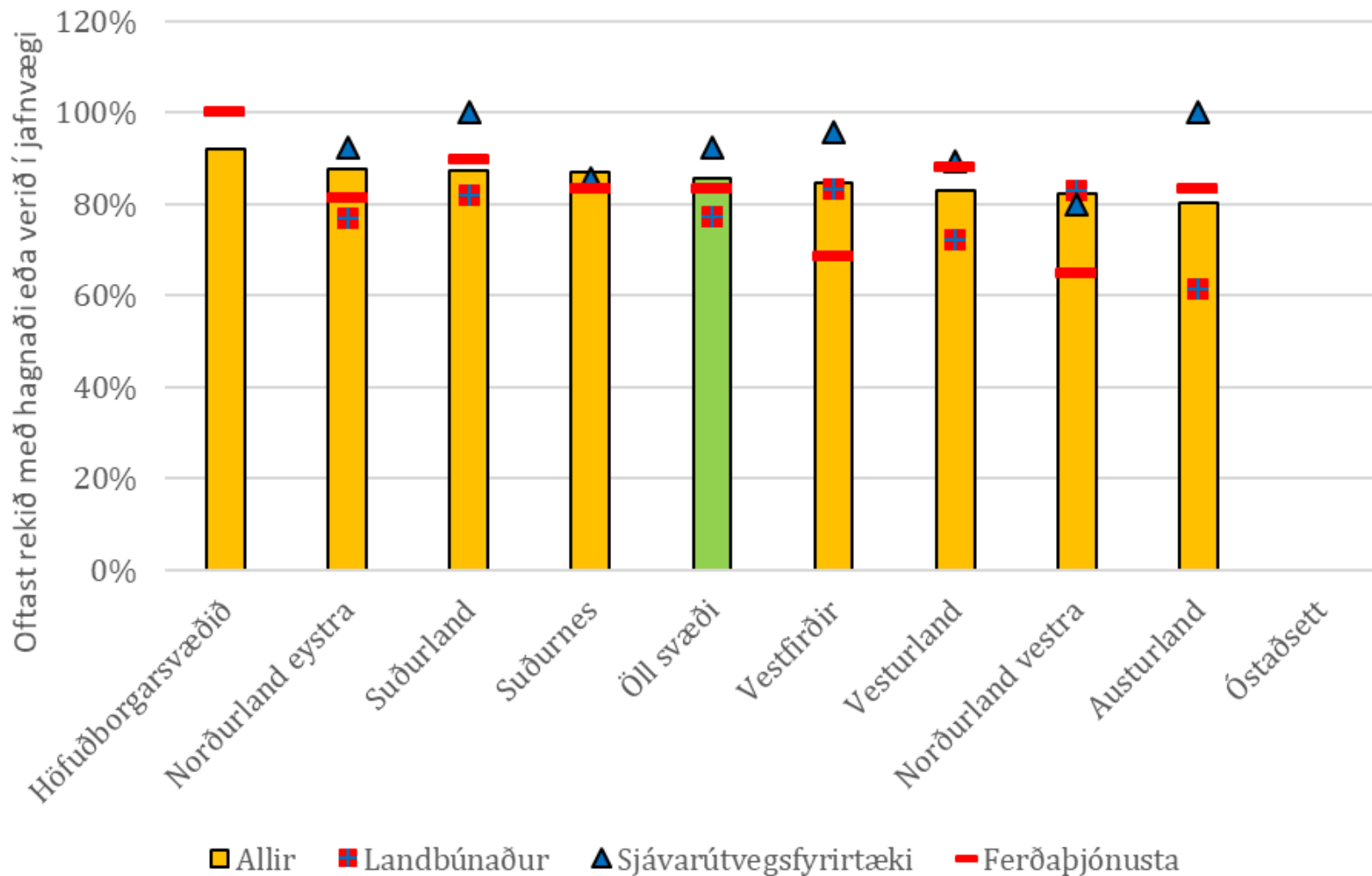
Fyrirtæki af höfuðborgarsvæðinu sterkust en í mestri vörn

- Afkoma með besta móti og væntingar jákvæðastar
- Svartsýnust í garð efnahagshorfa
- Ákveðnust í að losa sig við fólk

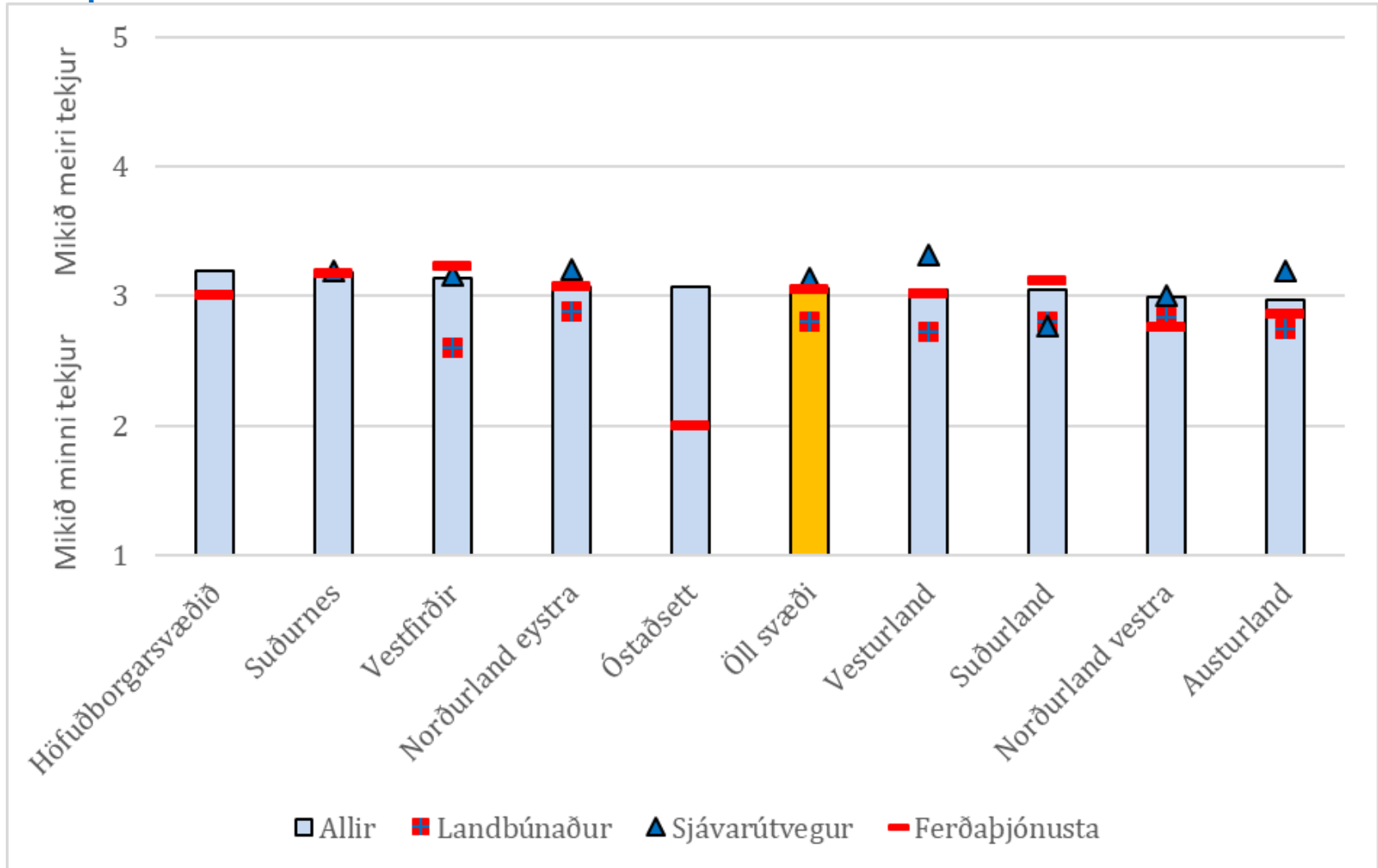
Hver var hagnaður (tap) á síðasta starfsári (2017)?

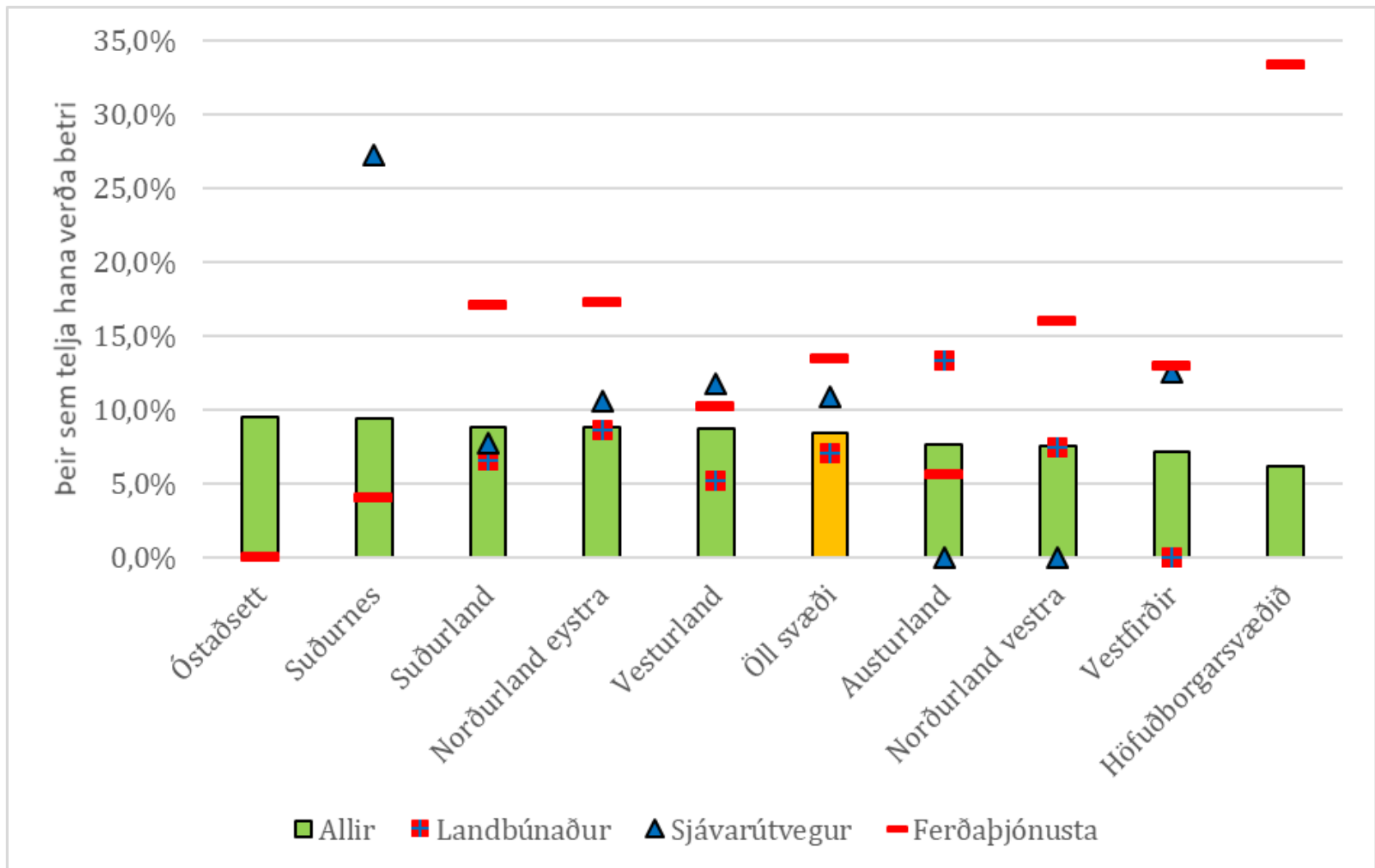
Hver hefur afkoma fyrirtækisins verið undanfarin 5-10 ár?

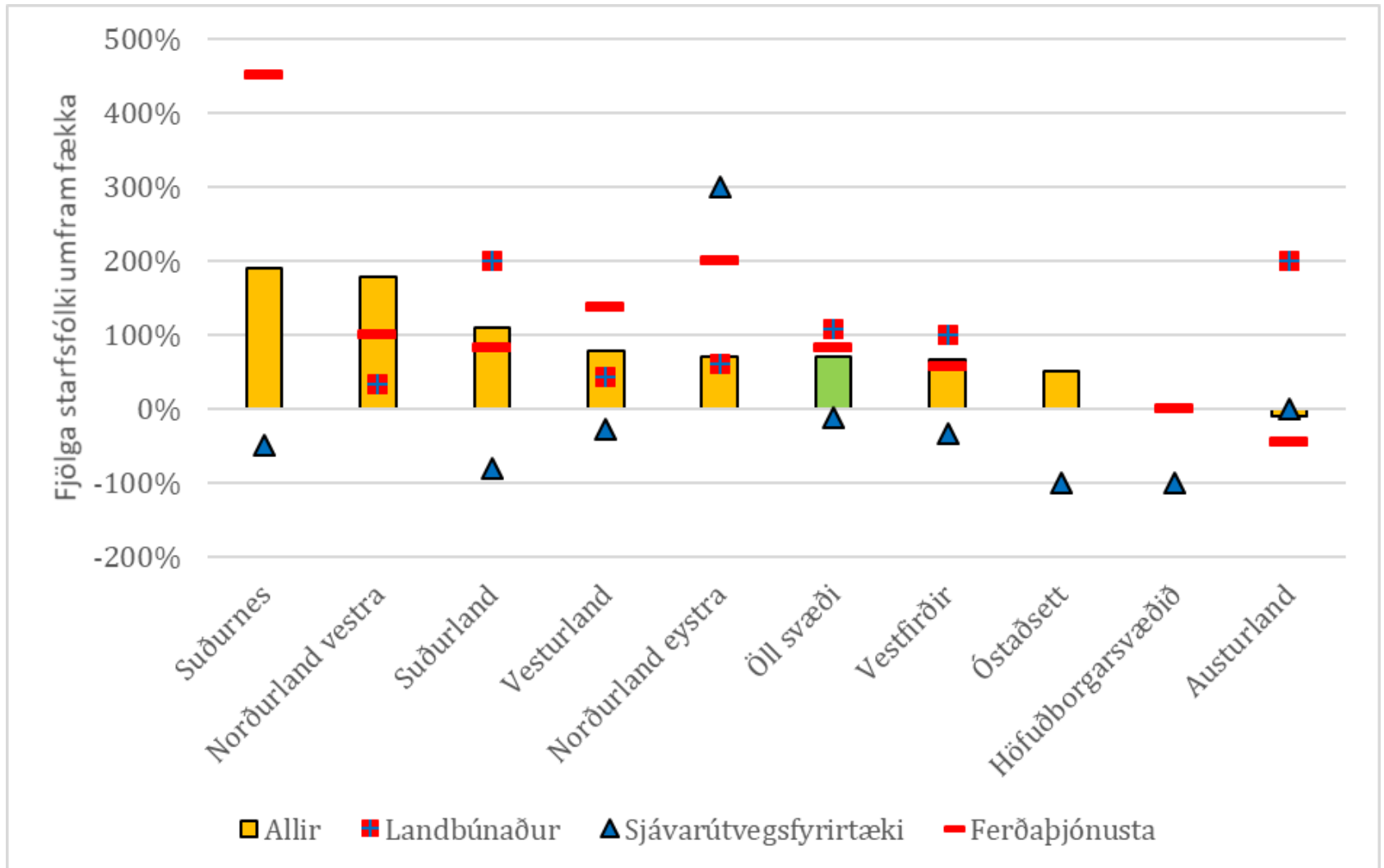
Telur þú að heildartekjur á yfirstandandi starfsári verði meiri, svipaðar eða minni en á síðasta ári?

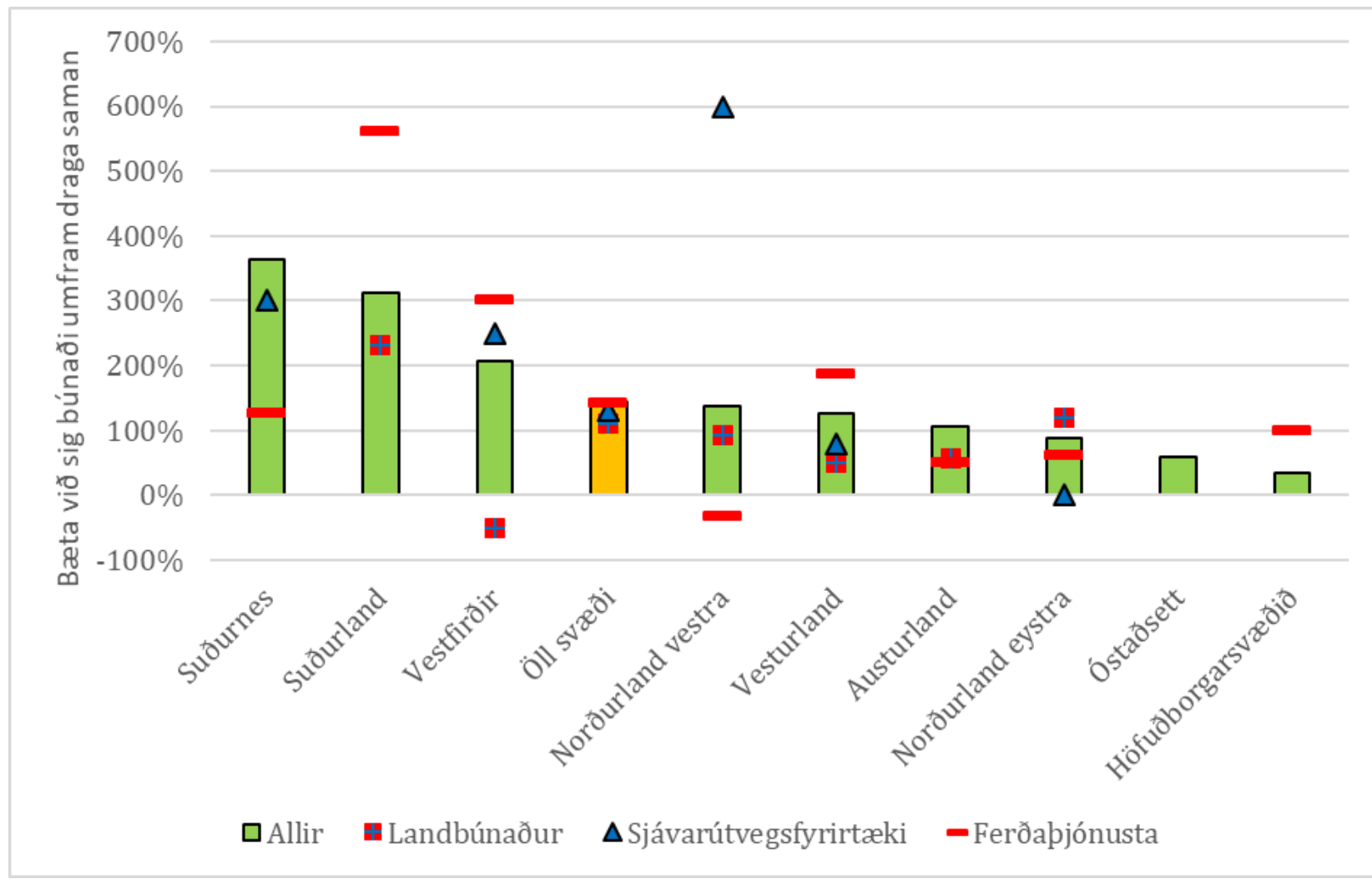
Telur þú að aðstæður í efnahagslífinu eigi eftir að verða betri, óbreyttar eða verri eftir 12 mánuði?

Telur þú að starfsmönnum hjá fyrirtækinu eigi eftir að fjölga eða fækka á næstu 12 mánuðum?

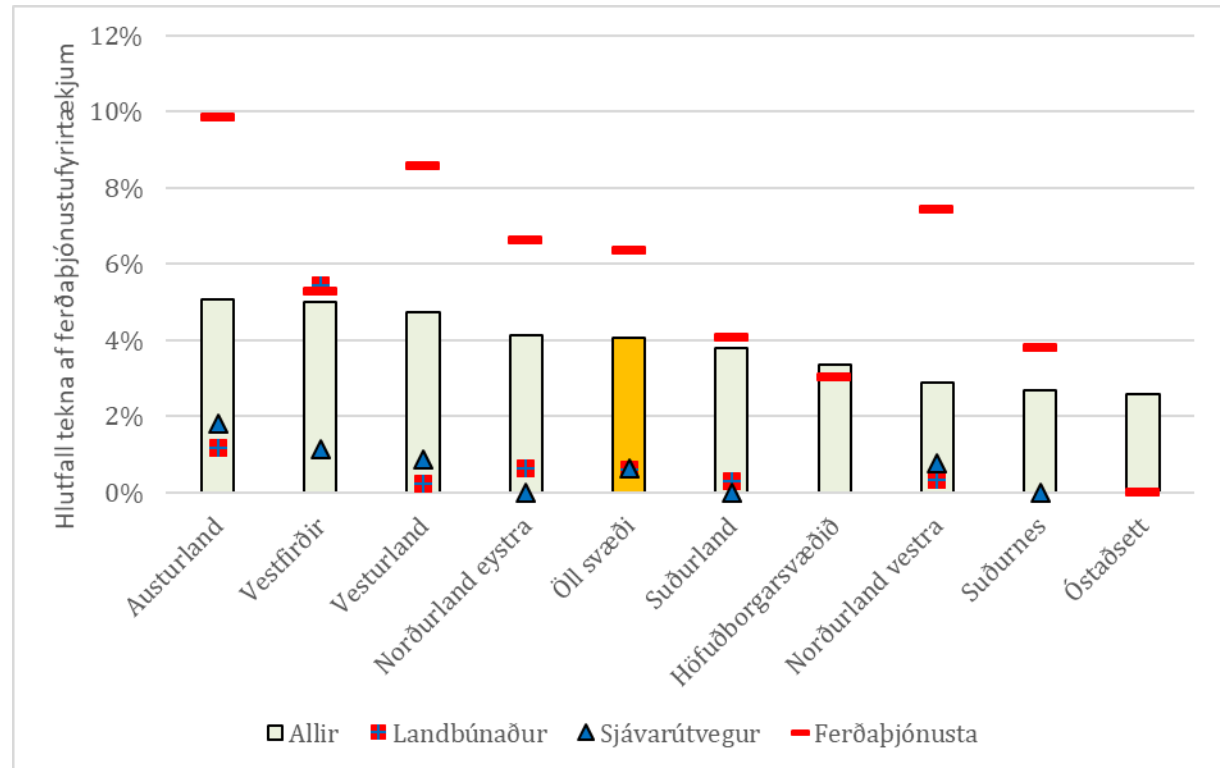
Bæta við rekstrarhúsnæði og/eða -búnaði eða draga saman seglin á næstu 12 mánuðum?

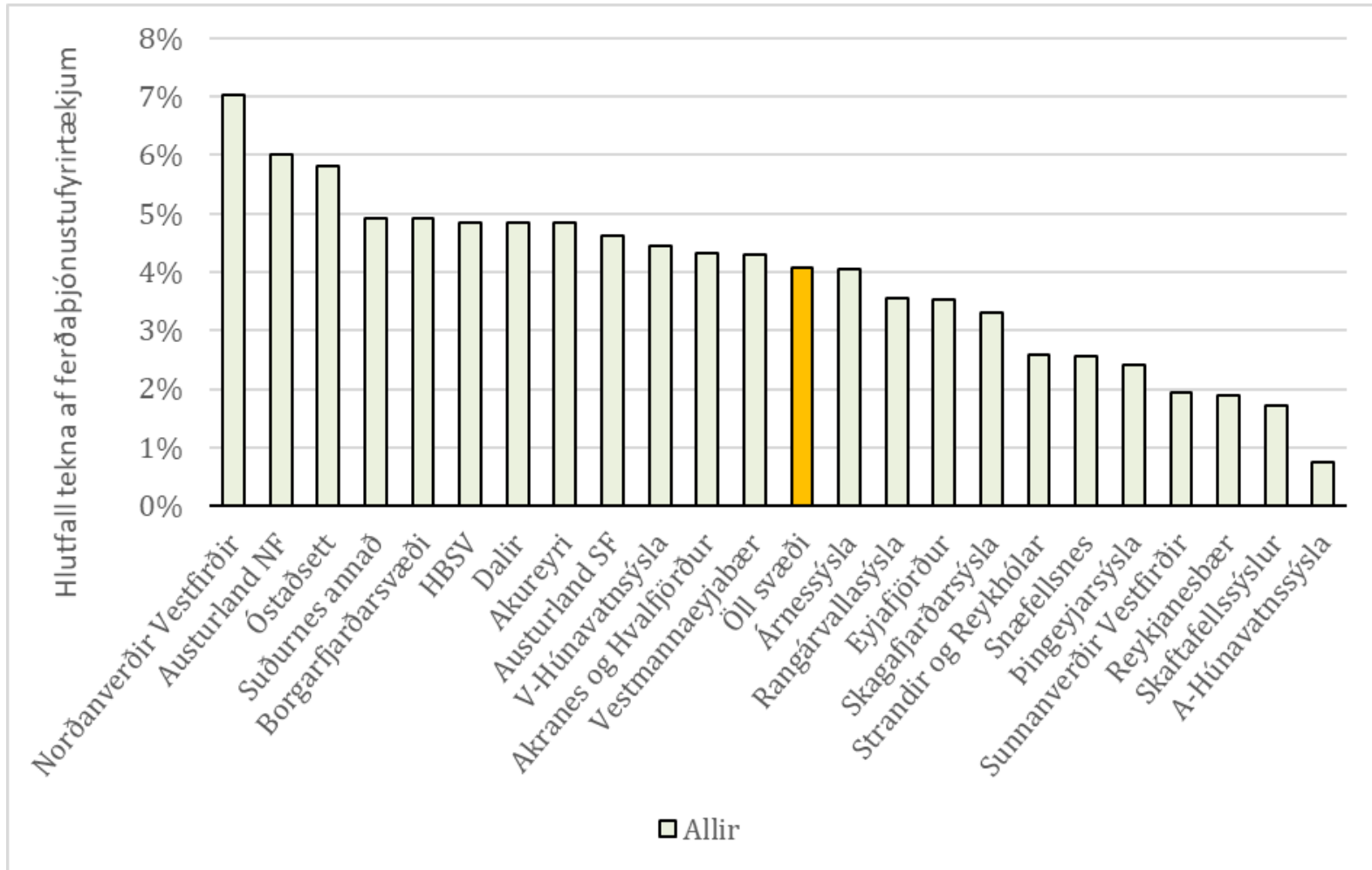

Skapandi greinar / menning

- Austurland og Vestfirðir tróna á toppnum
- Meiri í stærri sveitarfélögum en minni
- Ferðapjónusta

Að hve miklu leyti hefur fyrirtæki þitt tekjur af menningu og listum?

Ferðapjónusta

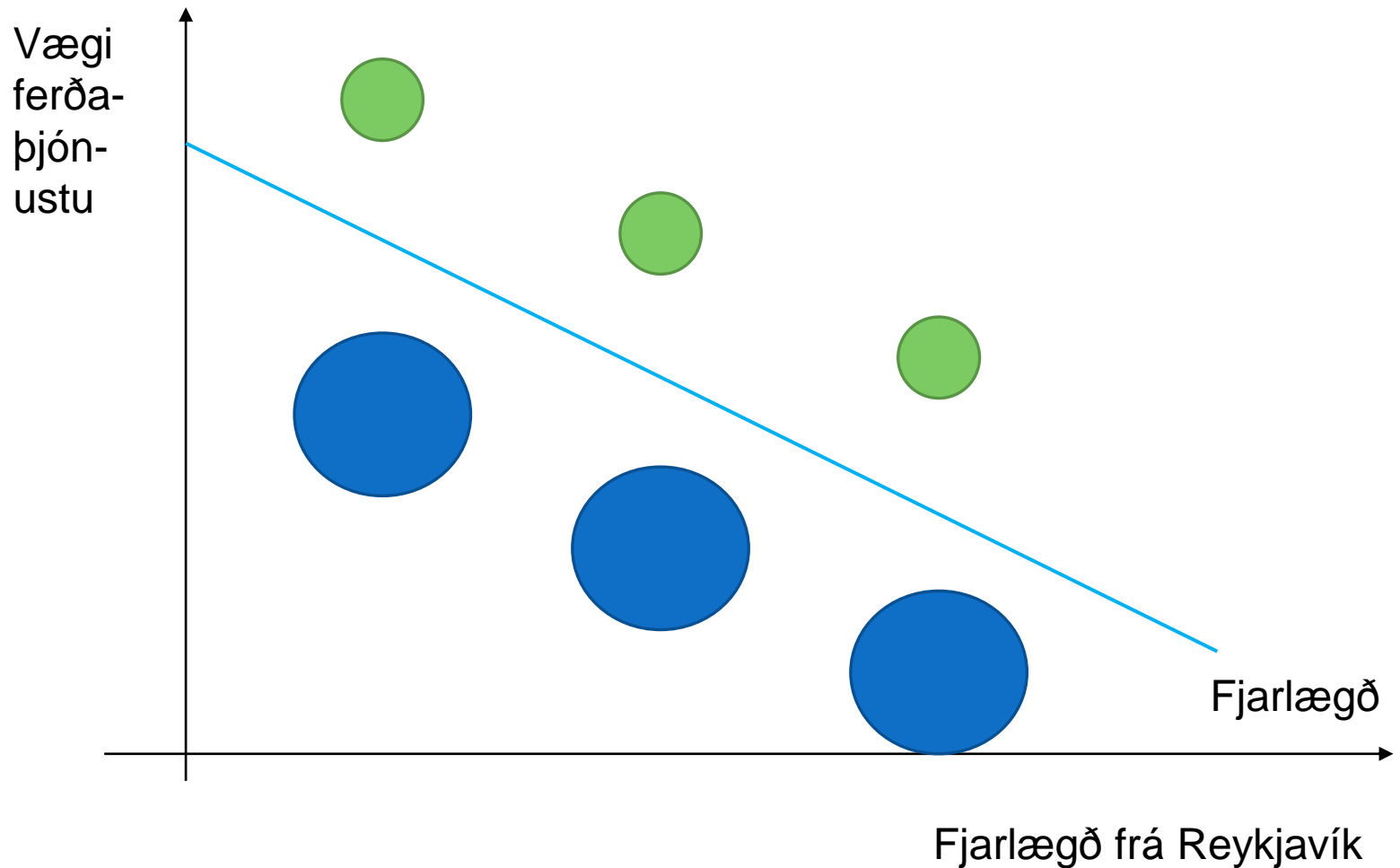
Hvað kom mest á óvart!

Ferðapjónusta

- Fjarar undan vægi hennar eftir því sem fjær dregur höfuðborgarsvæðinu
- Vægi eykst með fámenni
- Vægi á Akureyri óvenju lágt
- Aldur, vægi minnkar hratt með aldri
- Afkoma óvenju góð, a.m.k. til skemmri tíma
 - Þó ekki langtímaafkoma á Vestfjörðum og Norðurlandi vestra
- Vægi menningar minna en von var á (en meiri en bæði í landbúnaði og sjávarútvegi)

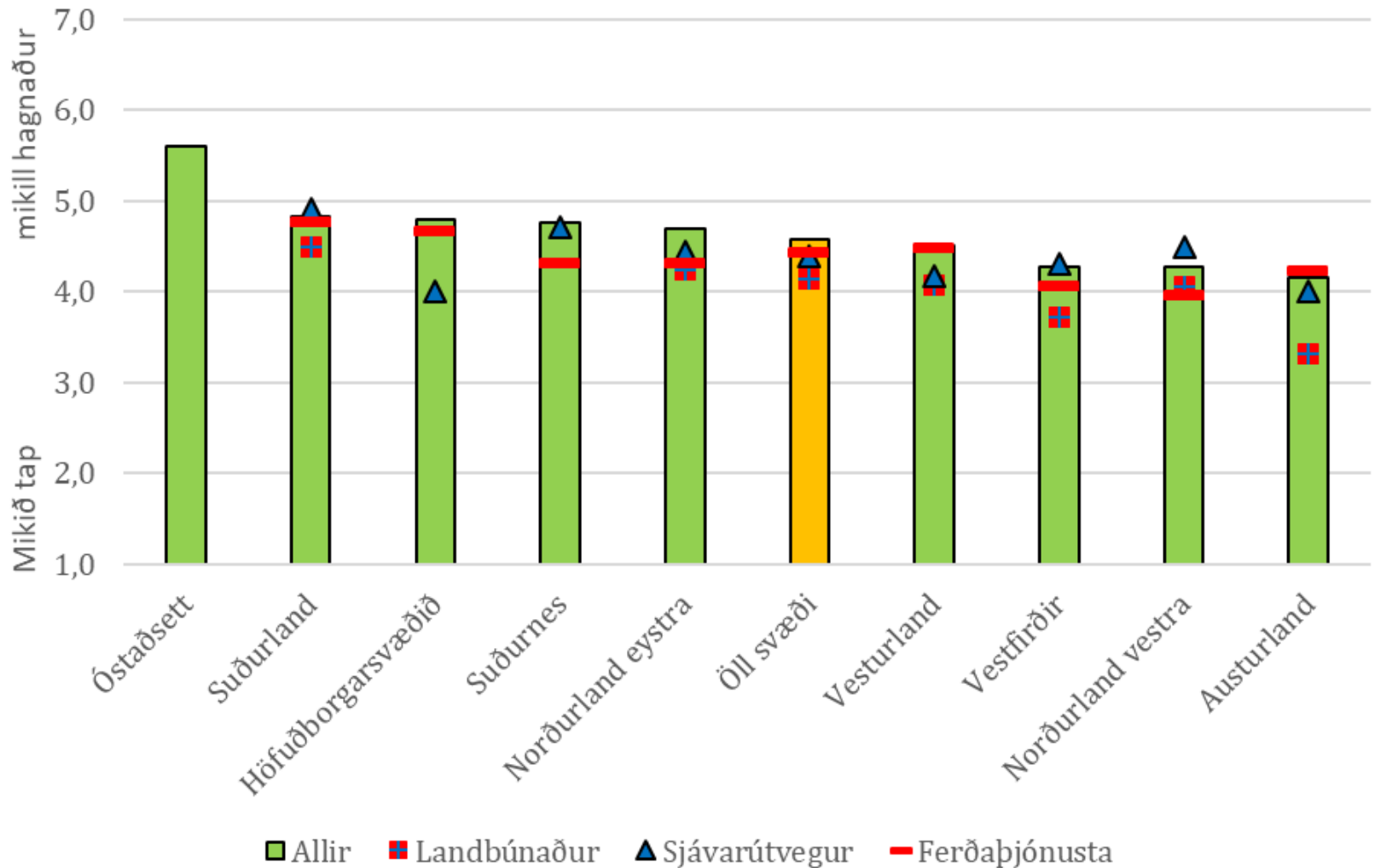
Samspil fjarlægðar og stærð sveitarfélags

Afkoma góð

Hangir í meðaltali eða rétt undir því

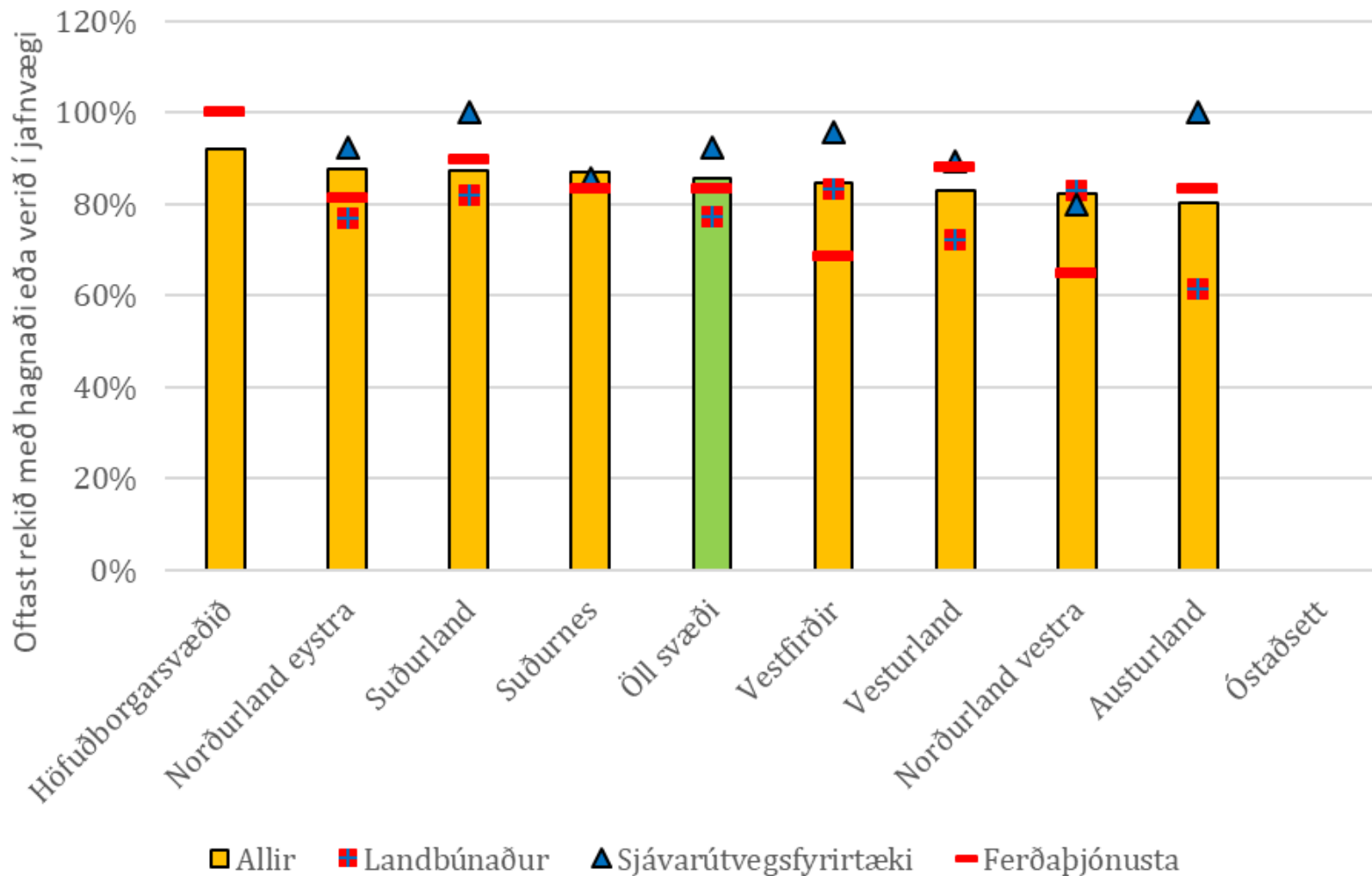
Hver var hagnaður (tap) á síðasta starfsári (2017)?

Afkoma góð, líka til lengri tíma

Síst á Vestfjörðum og Norðurlandi vestra en þar er einna lengst frá öllum millilandahliðum landsins.

Hver hefur afkoma fyrirtækisins verið undanfarin 5-10 ár?

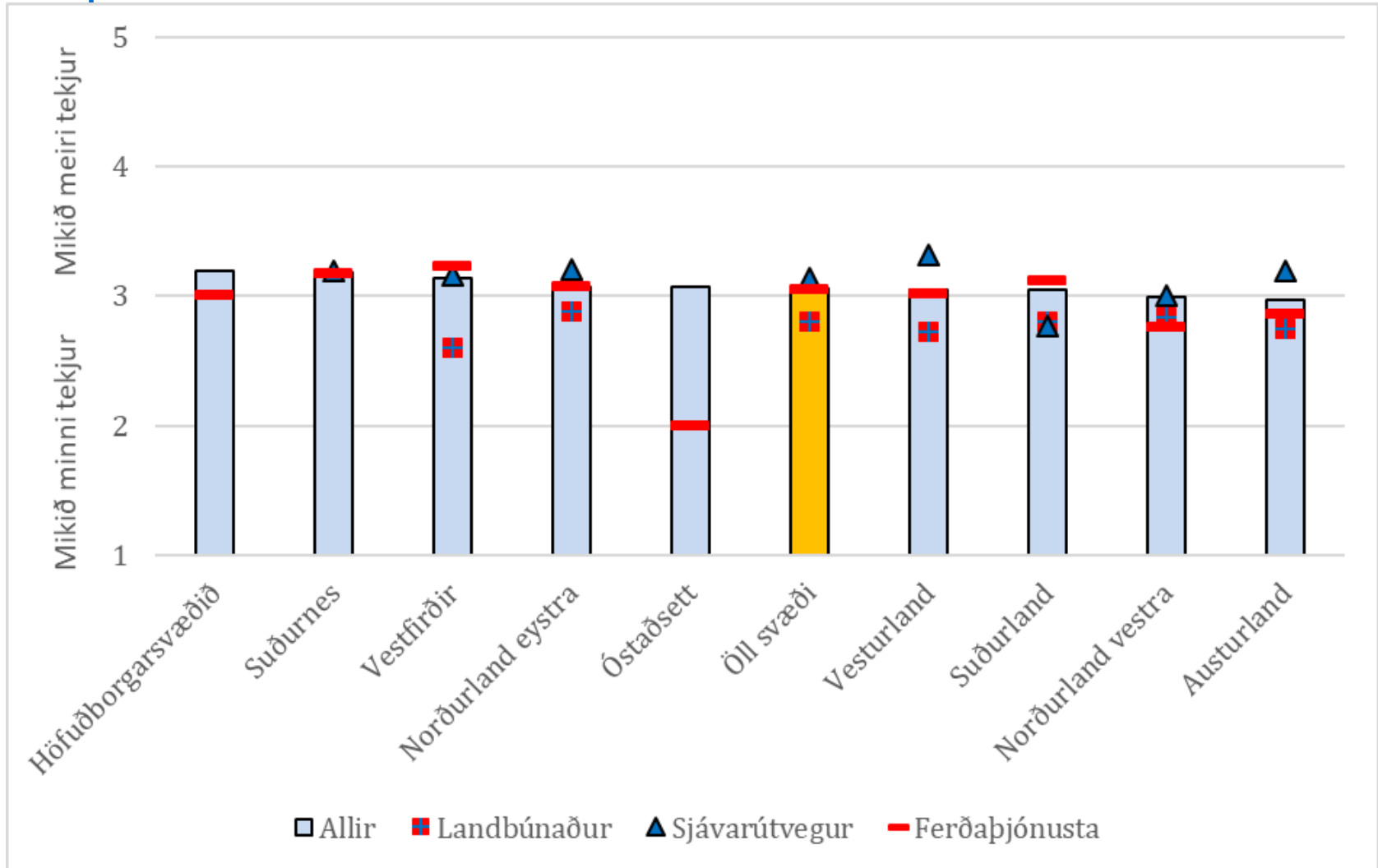

Ekki síðri bjartsýni á þróun sinna eigin tekna

Síst á Norðurlandi vestra og Austurlandi

Telur þú að heildartekjur á yfirstandandi starfsári verði meiri, svipaðar eða minni en á síðasta ári?

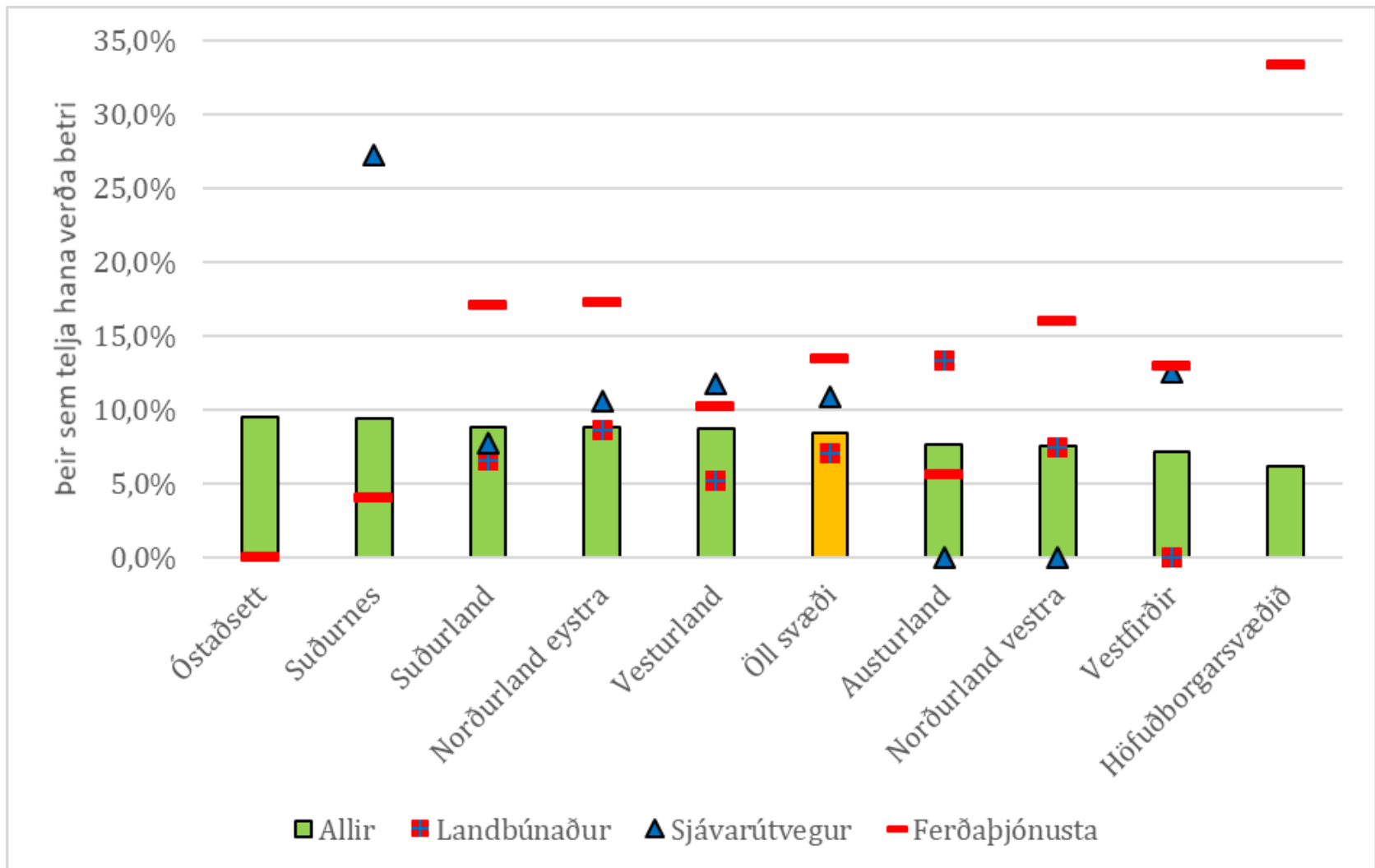

Bjartsýni almennt yfir meðallagi

Sérstaklega þar sem atvinnugreinin er sterk: Suðurland
og Norðurlandi eystra

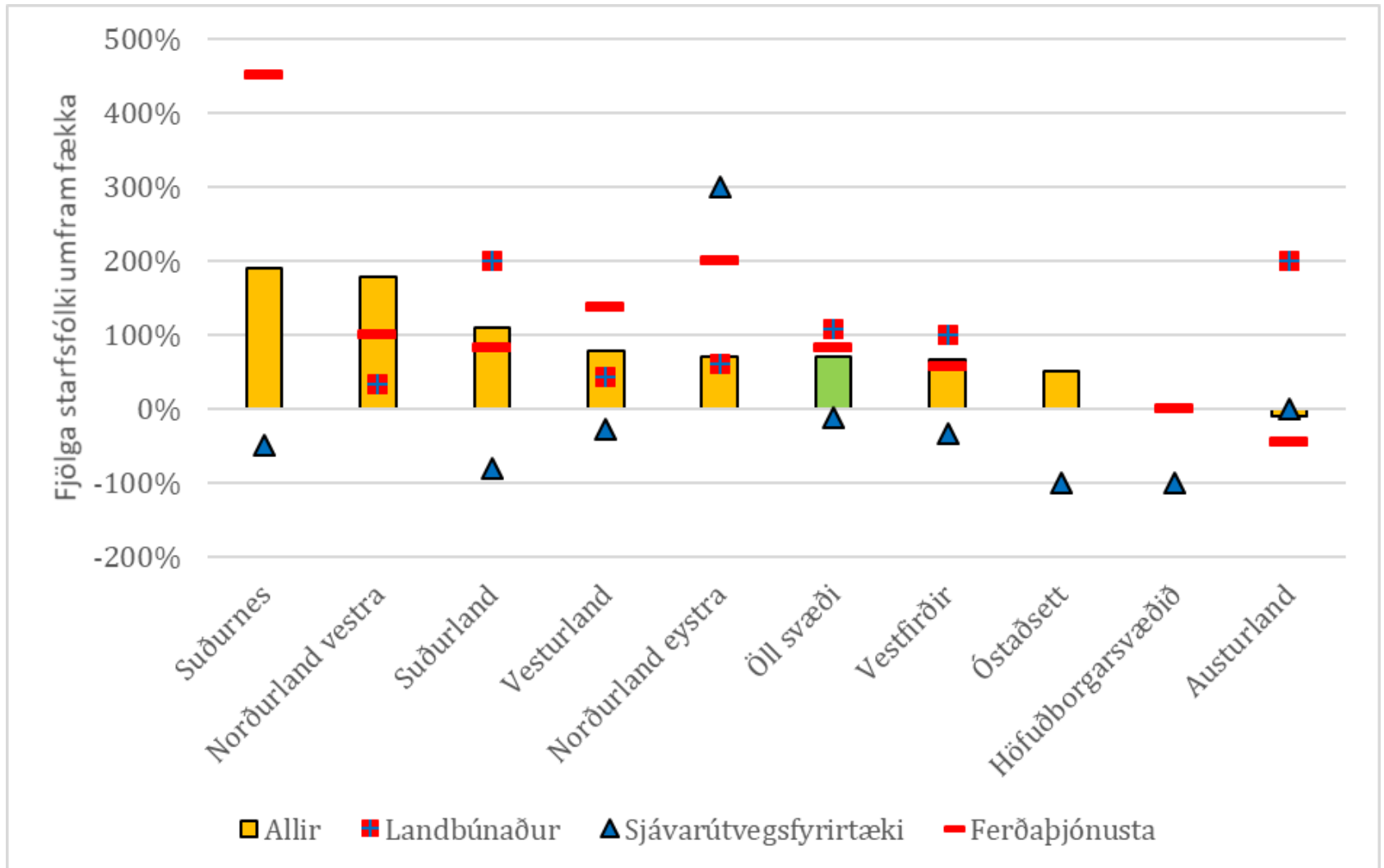
Telur þú að aðstæður í efnahagslífinu eigi eftir að verða betri, óbreyttar eða verri eftir 12 mánuði?

Mikill landfræðilegur breytileiki í áformum í starfsmannamálum

Neikvæðari á Austurlandi en annars er hugurinn dræmastur á Vestfjörðum og Suðurlandi

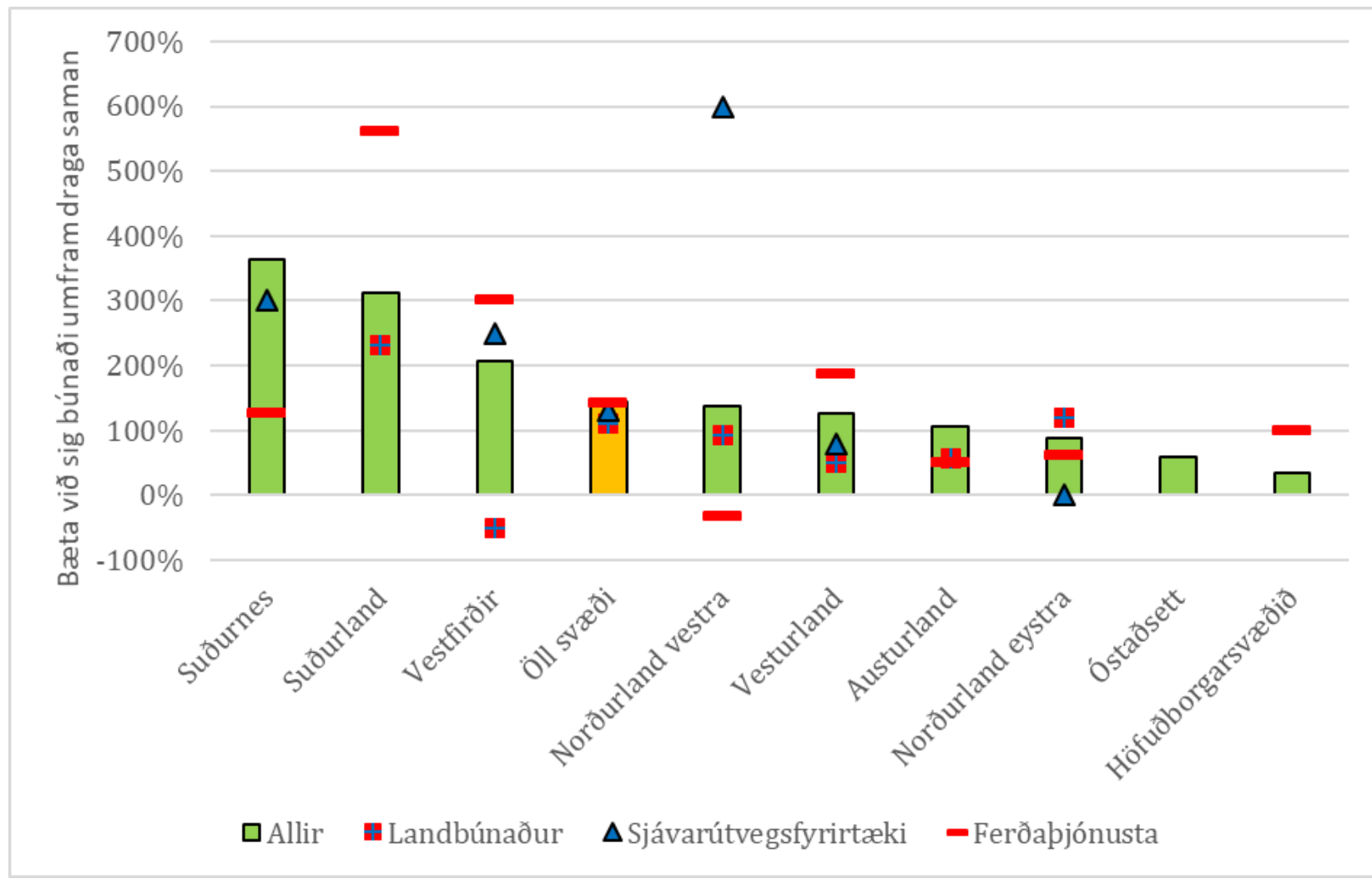
Telur þú að starfsmönnum hjá fyrirtækinu eigi eftir að fjölga eða fækka á næstu 12 mánuðum?

Líka mikill landfræðilegur breytileiki fjárfestingum

Jákvæðast á þeim landsvæðum sem ferðapjónustan hefur vaxið hvað mest skv. nýjum tölum Hagstofunnar: Vesturlandi, Vestfjörðum og Suðurlandi.

Bæta við rekstrarhúsnæði og/eða -búnaði eða draga saman seglin á næstu 12 mánuðum?

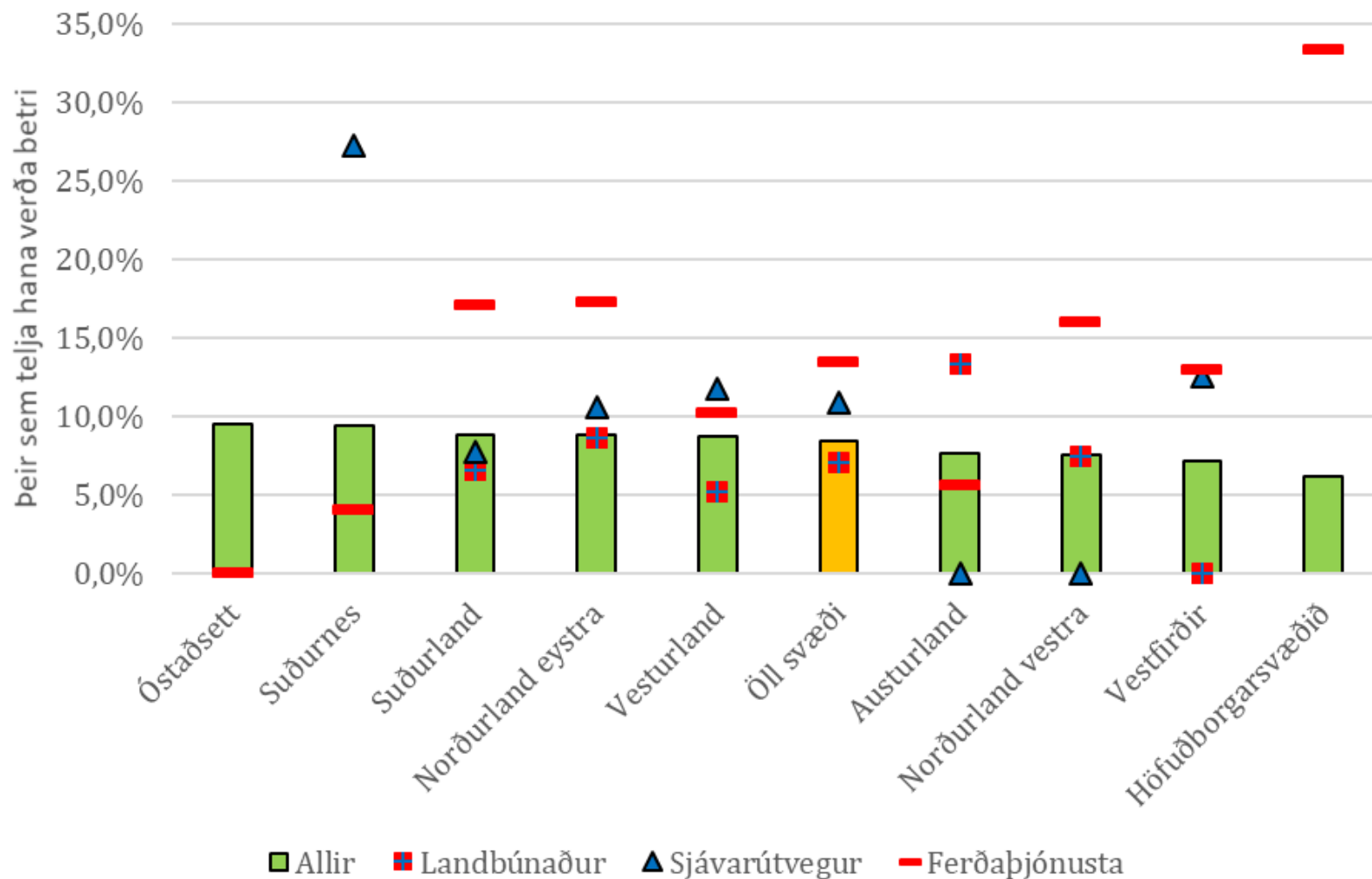

Bjartsýni almennt yfir meðallagi

Sérstaklega þar sem atvinnugreinin er sterk: Suðurland
og Norðurlandi eystra

Telur þú að aðstæður í efnahagslífinu eigi eftir að verða betri, óbreyttar eða verri eftir 12 mánuði?

Landbúnaður

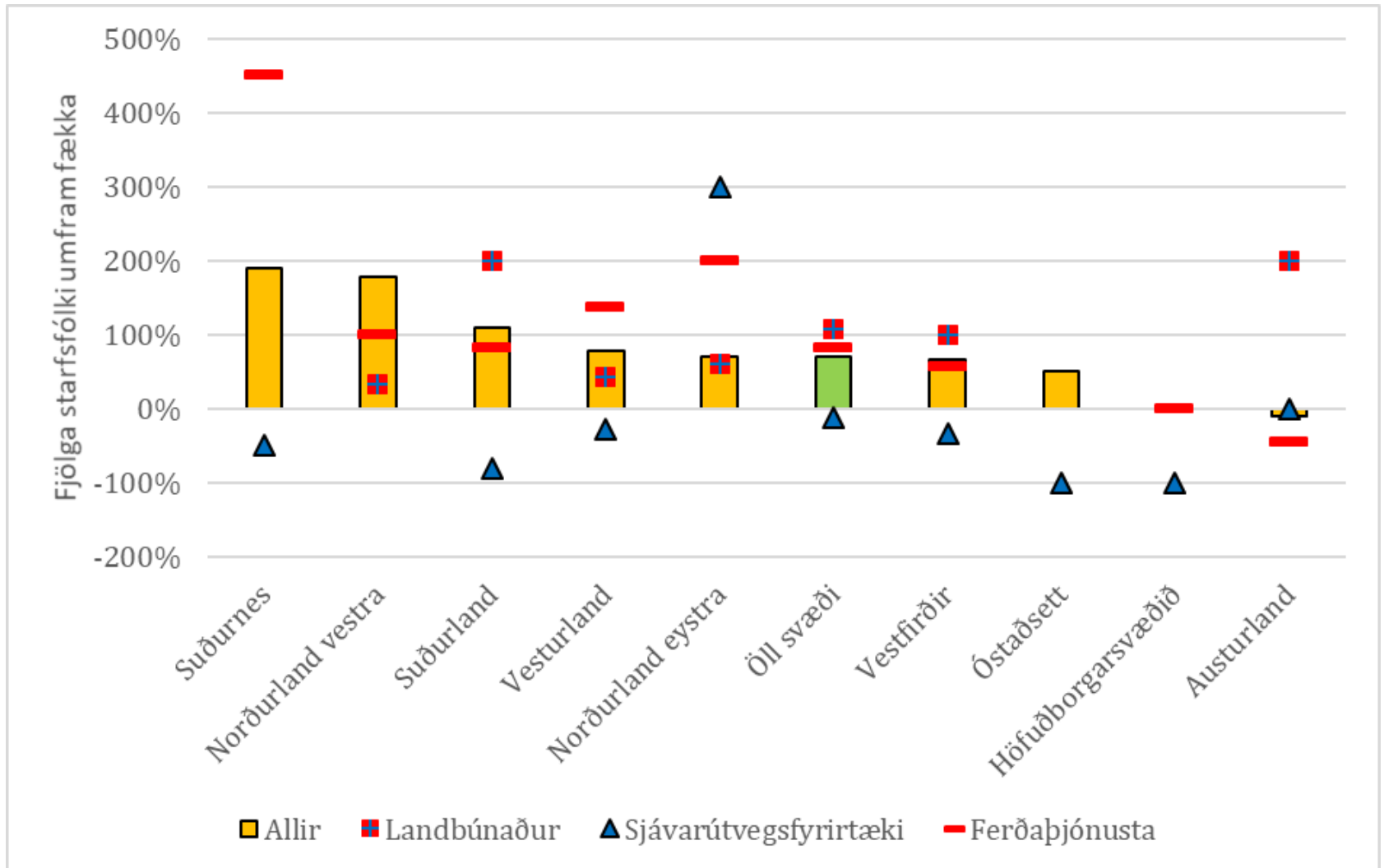
Landbúnaður, séstaklega í samanburði við sjávarútveg

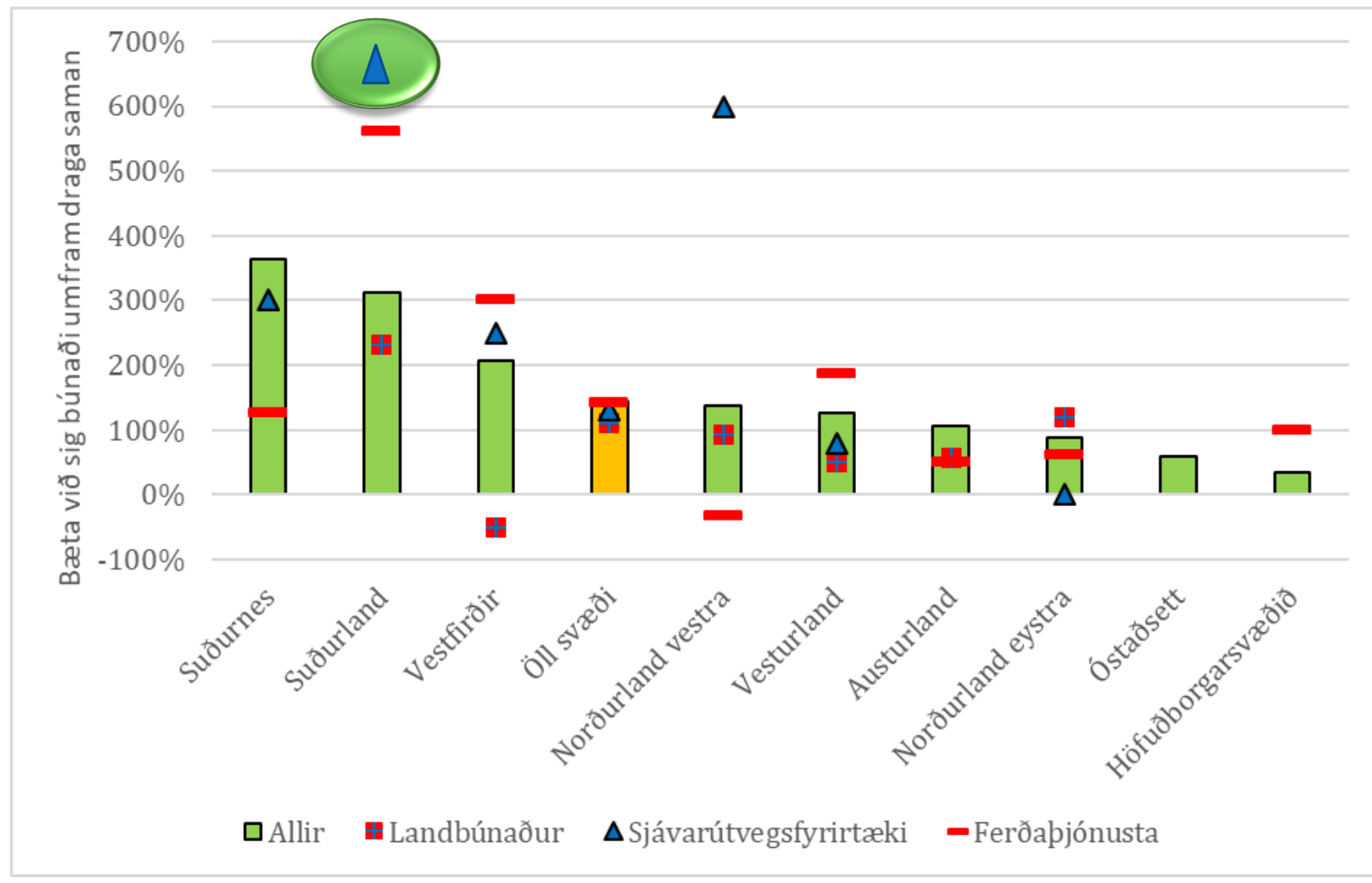
Landbúnaður/Sjávarútvegur

- Mikið minni munur en vænt

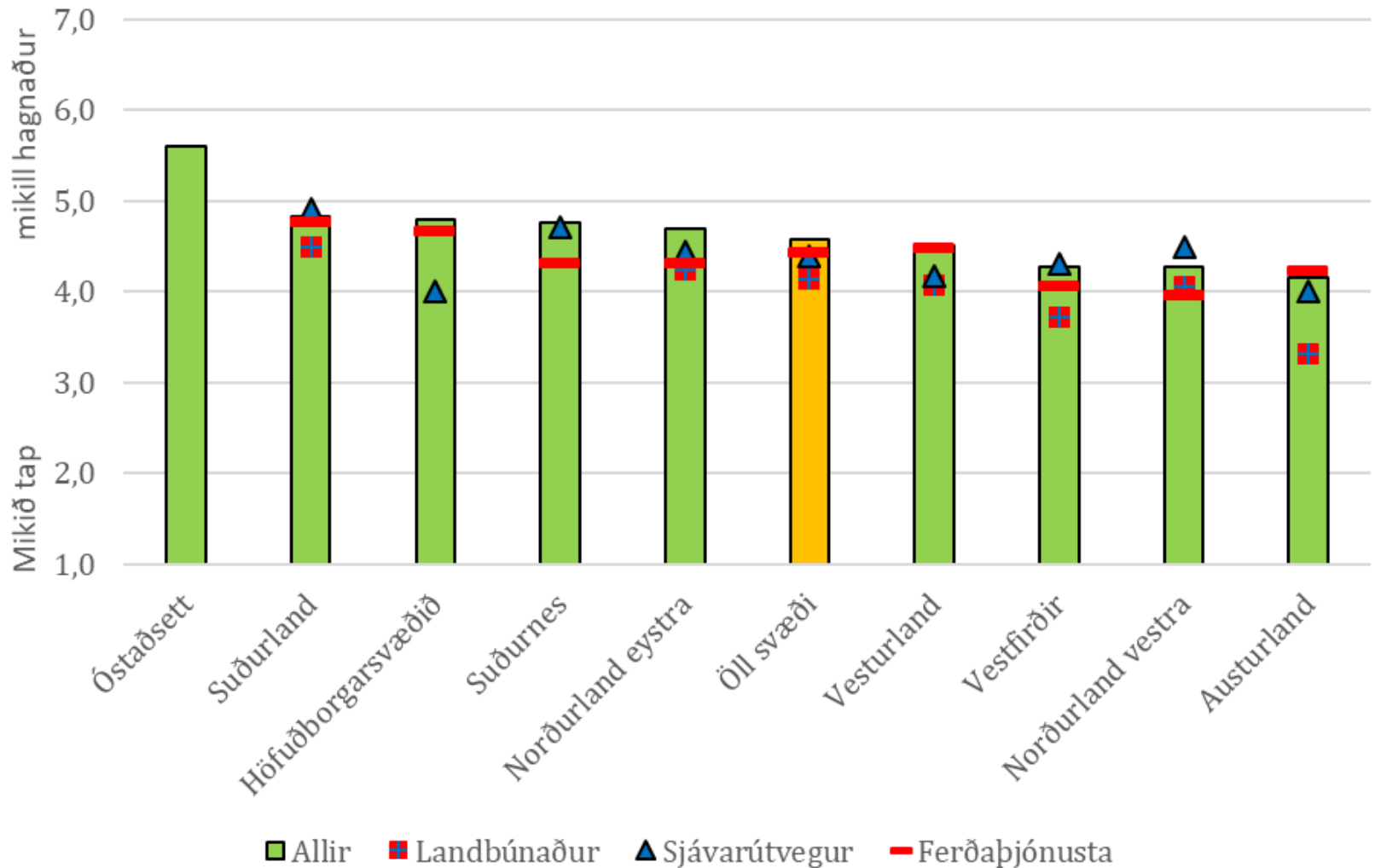
Telur þú að starfsmönnum hjá fyrirtækinu eigi eftir að fjölga eða fækka á næstu 12 mánuðum?

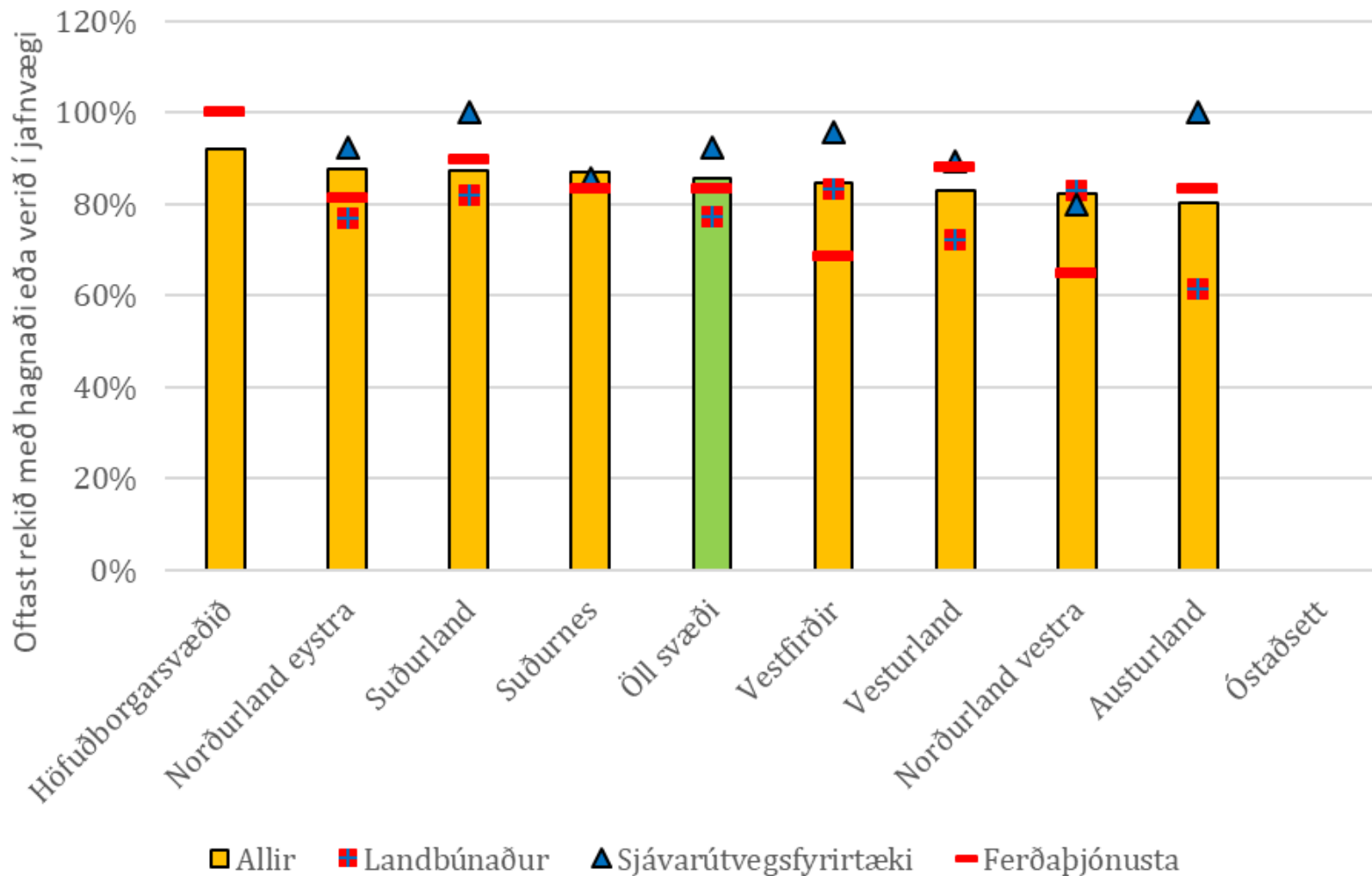
Bæta við rekstrarhúsnæði og/eða -búnaði eða draga saman seglin á næstu 12 mánuðum?

Hver var hagnaður (tap) á síðasta starfsári (2017)?

Hver hefur afkoma fyrirtækisins verið undanfarin 5-10 ár?

Ráðningar – stóra líkanið

- Aldur, neikvætt
- Hagnaður í fyrra, jákvætt
- **Langtímahagnaður, neikvætt**
- Mat á horfum í efnahagslífinu, jákvætt
(STYRKURINN)
- Fjarlægð frá Reykjavík, neikvætt
- **Stærð sveitarfélags, neikvætt**

Yfirlit

- Um könnunina
- Niðurstöður:
 - Hvað kom helst á óvart
 - Almennt
 - Ferðapjónusta.
 - Landbúnaður/sjávarútvegur.